

Handlingsplan 2016-2030

Opprydding i avløp fra spredt bebyggelse

GJØVIK KOMMUNE

VAR - SEKSJONEN

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	3
2 Formål	3
3 Generell informasjon / kort oppsummering	3
4 Bakgrunnsmateriale	4
4.1 Kartlegging	5
4.1.1 Bebyggelse som ikke er tilknyttet kommunalt avløpsnett	5
4.1.2 Spredt bebyggelse	5
4.1.3 Randsone	5
5 Kommunens virkemidler	6
5.1 Juridiske og administrative virkemidler	6
5.1.1 Plan- og bygningsloven	6
5.1.2 Forurensningsloven	6
5.1.3 Forurensningsforskriften	6
5.1.4 Lokal forskrift	7
5.1.2 Kommunale retningslinjer	7
5.2 Kostnader og finansiering	7
5.2.1 Kostnader, private avløpsanlegg	7
6 Kommunens strategi for opprydding	8
6.1 Tiltak i randsone	8
6.2 Tiltak i spredt bebyggelse	8
6.3 Valg av renseløsning	9
7 Fremdrift	9
7.1 Fremdriftsplan	9
8 Informasjon til kommunens abonnenter	11
9 Kompetanse	11
9.1 Kompetanse hos prosjekterende, utførende og servicepersonell	11
9.2 Kompetanse hos anleggseier	11
10 Henvisninger	11
10.1 Plan- og bygningsloven kapittel 27. Tilknytning til infrastruktur.	11
10.1.1 §27-1 Vannforsyning	11
10.1.2 §27-2 Avløp	12
10.1.3 §27-3 Tilknytning til eksisterende private anlegg	12
10.2 Forurensningsloven	12
10.2.1 §7 (plikt til å unngå forurensning)	12
10.2.2 §18 (endring og omgjøring av tillatelse)	13
10.2.3 §23 (rett og plikt til tilknytning til eksisterende avløpsanlegg)	13
10.3 Forurensningsforskriften kapittel 12	14
10.3.1 §12-1 Virkeområde for kapittel 12	14
10.3.2 §12-2 Forurensningsmyndighet	14
10.4 Lokal forskrift	14
10.4.1	14
10.4.2	14

1 Innledning

EUs Rammedirektiv for vann (Vanndirektivet) fra 2000, er innarbeidet i norsk rett gjennom Vannforskriften. Vannforskriften deler landet inn i ulike vannregioner som igjen er delt inn i flere vannområder.

Gjøvik kommune tilhører vannområdet Mjøsa som igjen er en del av vannregion Glomma.

Det er utarbeidet en regional plan for vannforvaltning i vannregion Glomma 2016-2021. Vannområdet Mjøsa er en del av denne planen og den fastsetter miljømål for alt vann, både elver, innsjøer og grunnvann. Planen viser miljøtilstand i dag og har et tiltaksprogram for å nå målene. Utbedring/oppgradering av private avløpsanlegg i spredt bebyggelse er et av flere tiltak i planen.

Det er et nasjonalt miljømål at en opprettholder en økologisk status som mest mulig tjener alle brukerinteresser. Drikkevannsinteressene og kravene til godt egnet råvann, samt Mjøsa som leveområde (biotop) for storaure og rike bestander av istidsinnvandrerer (mysis, trollstidskreps, krøkle og hornulke), står sentralt. Naturgitt økologisk status må derfor så langt som mulig opprettholdes så vel i Mjøsa som i store sidevassdrag. Det vil si at Mjøsa i fremtiden bør ha høy økologisk status og tilrennende vassdrag høy eller god økologisk status slik vannforvaltingsplanen for vannregionen Glomma sier.

Gjøvik kommune vedtok i 2009 «Hovedplaner for avløp og vannmiljø 2008-2020». Et av de 5 prioriterte tiltakene som ble vedtatt var å **redusere forurensningen fra lokale kilder gjennom fornying/utbedring av lokale avløpsanlegg. Og eventuelt å vurdere tilknytning til kommunalt ledningsnett der dette er formålstjenlig.**

2 Formål

Formålet med handlingsplanen er å redusere forurensningsbidraget fra private avløpsanlegg i spredt bebyggelse. Dette vil være et bidrag til at målet om god økologisk vannkvalitet i alle kommunens mange resipienter etter hvert kan oppnås i samsvar med EU sitt rammedirektiv for vann.

3 Generell informasjon / kort oppsummering

En del av hovedplanen var å få gjennomført en kartlegging av tilstanden på de private avløpsanleggene som er i kommunen. Cirka 50 % av alle avløpsanlegg ble bestemt at skulle kartlegges og tilstandsvurderes. Dette ble gjennomført i 2010. Tilstandsvurderingen viser at kun 2 % av infiltrasjonsanleggene har en god funksjon (renseeffekt og hydraulisk) i dag, mens 30 % av anleggene har middels god funksjon. De resterende 68 % (ca. 715 stk.) av de kontrollerte anleggene har dårlig eller meget dårlig funksjon. Årsaken til dårlig funksjon er bl.a. alder på anlegget, begrenset spredeareal, feil og mangler på slamavskiller, samt at mange spredegrøfter ikke er tilpasset stedlige løsmasser (gravd for dypt ned i «tette» morenemasser). Man kan med stor sannsynlighet si at den samme fordelingen også gjelder for de anleggene som ikke ble kontrollert i 2010 da de er bygd på samme måte og i samme tidsrom.

Handlingsplanen beskriver hvordan oppryddingen skal skje i kommunens ulike nedbørsfelt, samt hvordan berørte parter skal involveres. Det er i tillegg sagt noe om de juridiske og

administrative virkemidlene kommunen har (bl.a. vedtatt lokal forskrift og retningslinjer). Det foreslås en strategi for opprydding basert på en fullstendig opprydding av de enkelte delnedbørsfelt, for å legge best mulig til rette for en helhetlig innsats, basert på miljøstatus i de forskjellige områdene.

I rapportene fra 2010 er kommunen delt inn i 8 mindre delnedbørsfelt (og 11 tiltaksområder). Tiltak for private mindre avløpsanlegg i spredt bebyggelse er vurdert bl.a. ut i fra resipientforhold (avvik mellom status og miljømål), beregnet fosforutslipp, beregnet kostnadseffektivitet for tiltak (kr/kg fosfor/år), samt de enkelte avløpsanleggenes alder, tilstand og funksjon.

Ut i fra dette er tiltak rangert og følgende tiltak er prioritert:

1. Tilknytning av ca. 115 eksisterende enkeltboliger i randsonen i ulike delnedbørsfelt til kommunalt ledningsnett.
2. Utbedring av separate avløpsanlegg ved Glæstادتjernet.
3. Utbedring av separate avløpsanlegg i nedre del av Skumsjøvassdraget.
4. Utbedring av separate avløpsanlegg i Hunnselvas nedbørsfelt.
5. Utbedring av separate avløpsanlegg ved flere småbekker rundt Kalverudelva.
6. Utbedring av separate avløpsanlegg. Behov for tiltak pga. brukerinteresser knyttet til bading og rekreasjon langs Mjøsa.
7. Utbedring av separate avløpsanlegg langs Stokkelva og Storelva. Dårlig vannkvalitet i enkelte sidebekker.
8. Utbedring av separate avløpsanlegg langs Bråstadelva.
9. Utbedring av separate avløpsanlegg langs Vesleelva.
10. Utbedring av separate avløpsanlegg langs Vismunda. Behov for tiltak i mindre bekker.
11. Utbedring av enkelte separate avløpsanlegg Melby. Ikke store behov.

Det anbefales utbedring av alle avløpsanlegg som er for gamle (over 30 år) eller som har synlige feil/mangler eller som har avrenning til forurensede/overgjødslende resipienter uavhengig av anleggstype. Dette dreier seg totalt om ca. 1 750 anlegg.

For å kunne oppnå god økologisk tilstand i alle delnedbørsfelt hvor det er avvik mellom miljømål og vannkvalitet, vil det i tillegg være behov for tiltak på avrenning fra jordbruksarealer og utslipp fra kommunale avløpsanlegg (lekkasjer fra ledningsnett og overløp fra pumpestasjoner).

Kommunen kan som plan- og bygningsmyndighet og forurensningsmyndighet stille nye og endrede krav til eksisterende avløpsanlegg, jfr. forurensningsforskriften, og den behandler innkommende søknader både etter plan- og bygningsloven og forurensningsloven.

4 Bakgrunnsmateriale

Bakgrunns materialet som vil bli benyttet til det videre arbeidet er:

- Mjøsarkivet fra 1980
- Kartlegging og tilstandsvurderinger utført med konsulentbistand i 2010
- Tiltaksplaner utarbeidet med konsulentbistand i 2010

- Septikrenovatørens tømmerapporter
- Kontroller utført i 1994/95
- Kontroller utført i 2000
- Kommunens egen kunnskap om avløpsanleggenes tilstand.

4.1 Kartlegging

Kommunen har et nesten komplett arkiv over private avløpsanlegg fra Mjøsaksjonen som var rundt 1980. Dette er nå digitalisert. En del anlegg ble kontrollert også i 1994/95 og i 2000. I tillegg ble det i 2010 kartlagt og tilstandsvurdert over halvparten av alle avløpsanlegg i Gjøvik kommune. Dette finnes også i digital form. Dette ble utført av innleid konsulent. Alle private avløpsanlegg som er i bruk i dag er registrert i KomTek som er kommunens eiendoms- og gebyrregister. Det er i overkant av 2 100 infiltrasjonsanlegg for helårsboliger i Gjøvik kommune. Ca. 68 %, eller ca. 1430 anlegg av disse avløpsanleggene har enten dårlig eller meget dårlig funksjon og trenger oppgradering i følge kartleggingen utført i 2010.

4.1.1 Bebyggelse som ikke er tilknyttet kommunalt avløpsnett

Bebyggelsesmønster og avstand til nærmeste kommunale avløpsledning er avgjørende for hvilken strategi som bør velges for å rydde opp i spredt avløp.

4.1.2 Spredt bebyggelse

Stor avstand mellom bygninger og til kommunalt avløpsnett kan gjøre at kost/nytte verdien av å fremføre kommunalt avløpsnett blir svært høy. I tillegg er det ikke tatt høyde for slike utbygginger i kommunens vedtatte hovedplan for avløp og vannmiljø 2008-2020. Inntil hovedplanene evt. er revidert er det pålegg om oppgradering av private avløpsanlegg som vil bli hovedfokus. Private avløpsanlegg skal, hvis ikke noe annet bestemmes i en evt. revidering av hovedplanen, derfor skiftes ut eller oppgraderes for å tilfredsstille dagens renskrav (§ 6 i lokal forskrift). Det åpnes likevel for muligheten for utsettelse i områder som åpenbart kan være aktuelle å avkloakkere.

4.1.3 Randsone

I randsone rundt det kommunale va-nettet finnes det boliger som ikke er tilknyttet offentlig avløpsnett, men som fortsatt har privat avløpsanlegg. I «Hovedplan for avløp og vannmiljø 2008-2020» er tilknytning av disse boligene nevnt som et av flere prioriterte tiltak. I tiltaksplanen fra 2010 er det listet opp ca. 115 adresser dette kan være aktuelt for. Selv om det kan vurderes kommunal tilrettelegging for noen områder kan enkelttilknytninger gå parallelt med dette.

Boliger i randsone kan deles inn i to kategorier:

1. **Klynger av hus med private avløpsanlegg, som ligger i nærheten av kommunalt va-nett og som det er naturlig å vurdere å avkloakkere.**

Større boligklynger i randsone kan, iht. hovedplanen, vurderes tilknyttet til kommunalt nett. Det er ikke tatt høyde for kommunal tilrettelegging for dette i vedtatte hovedplan, men dette kan muliggjøres ved revidering av hovedplanen. Faktorer som skal vurderes ved tilrettelegging i slike randsone er antall bygninger som kan tilknyttes, deres beliggenhet og avstand til eksisterende kommunalt va-nett, avløpsanleggenes tilstand samt grunn- og fallforhold i mulige ledningstraseer. Typiske

randsoner som bør vurderes tilknyttet er Brennbakkroa/Brennbakkvegen, Dalsjordet, og Steinsjåvegen/Helgerudvegen. Steinsjåvegen/Helgerudvegen må evt. bli et samarbeide med Østre Toten kommune da flere av eiendommene ligger i den kommunen. Dette er områder som må utredes nærmere.

2. Enkelthus med privat avløpsanlegg, som ligger tett inntil eksisterende kommunale va-ledninger.

Bolig som ligger rett ved eller i nærheten av kommunalt ledningsnett skal i henhold til PBL § 27-2 tilknyttes kommunalt avløpsnett. **Dette gjelder også for vann (PBL § 27-1).** Det er ca. 115 adresser dette kan gjelde for og de er listet opp i tiltaksplan utarbeidet i 2010.

5 Kommunens virkemidler

5.1 Juridiske og administrative virkemidler

5.1.1 Plan- og bygningsloven

Kommunen kan kreve eiendommer tilknyttet offentlig nett med hjemmel i plan- og bygningslovens §§ 27-1, 27-2 og 27-3, jfr. henvisninger 10.1

5.1.2 Forurensningsloven

Eiendommer med anlegg som ikke oppfyller dagens renskrav, pålegges oppgradering av sitt anlegg med hjemmel i forurensningslovens § 7, jfr. henvisninger 10.2.1

Når det gjelder eiendommer med utslippstillatelse kan kommunen i medhold av forurensningsloven § 18 oppheve eller endre vilkår i tillatelse og om nødvendig kalle tillatelse tilbake, jfr. henvisninger 10.2.2

Kommunen kan etter forurensningsloven § 23 bestemme at avløpsvann kan ledes inn i en annens avløpsanlegg, jfr. henvisninger 10.2.3. Det er da en forutsetning at anlegget som får tilknytningen, har en tillatelse som dekker det totale utslippet. Bestemmelsen gir eier av avløpsanlegget plikt til å godta tilknytning. Dersom tilknytningen forutsetter framføring av ledning over annen manns grunn, må dette imidlertid skje gjennom eget ekspropriasjonsvedtak i medhold av ervervsloven, dersom ikke samtykke foreligger.

5.1.3 Forurensningsforskriften

«Forskrift om begrenning av forurensning», også kalt Forurensningsforskriften, del 4 har spesifikke bestemmelser om avløpsvann.

Forskriftens kapittel 12 omhandler utslipp fra spredt avløp på mindre enn 50 pe, jfr. henvisninger 10.3.1. Gjøvik kommune er forurensningsmyndighet etter dette kapittel og fører tilsyn med at bestemmelsene og vedtak fattet i medhold av dette kapitlet følges opp, jfr. henvisning 10.3.2. I § 12-14 heter det at: ***Kommunen kan i medhold av forurensningsloven §18 oppheve eller endre vilkår i tillatelse og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake.***

5.1.4 Lokal forskrift

Lokal forskrift om utslipp fra mindre avløpsanlegg i Gjøvik kommune supplerer reglene i Forurensningsforskriften kapittel 11 og 12, den gir kommunen hjemmel for å kreve nødvendig utbedringer og den beskriver krav til renseløsninger for spredt bolig- og fritidsbebyggelse i Gjøvik kommune. Forskriften er vedtatt av kommunestyret i Gjøvik kommune den 18.06.2015 med hjemmel i Forurensningslovens § 9 og Forurensningsforskriften § 12-6, jfr. henvisninger 10.4.1. Denne forskrift erstatter Forurensningsforskriften § 12-7 til § 12-13, jfr. | 12-6. For øvrig gjelder bestemmelsene i Forurensningsforskriften.

5.1.2 Kommunale retningslinjer

Retningslinjer for mindre avløpsanlegg i Gjøvik kommune tydeliggjør hva forurensningsmyndigheten i kommunen krever ved etablering og oppgradering av private avløpsanlegg i spredt bebyggelse, jfr. henvisning 10.4.2.

5.2 Kostnader og finansiering

5.2.1 Kostnader, private avløpsanlegg

Den enkelte anleggseier må selv dekke kostnadene knyttet til oppgradering av avløpsforholdet på sin eiendom. Erfaringsmessig ligger investeringskostnadene i størrelsesorden 80 000-150 000 kroner eks. mva. for et nytt avløpsanlegg for en boenhet. I tillegg må det påregnes årlige driftskostnader (slamtømming, service, tilsyn etc.). Ved å samarbeide med en eller flere naboer om fellesløsninger kan kostnadene pr. husstand reduseres vesentlig

Kommunen kan, for boliger som ligger i randsone til offentlig VA-nett, kreve at sanitært avløp tilknyttes til offentlig avløpsledning om anleggskostnaden for å tilknytte eiendommen til offentlig avløpsledning ikke overstiger kr. 100 000,- eks. mva. Beløpet indeksreguleres etter SSB sin konsumprisindeks med utgangspunkt i måneden etter at kommunestyret har vedtatt «Handlingsplan 2016-2030, opprydding i avløpsanlegg i spredt bebyggelse». Eier av eiendommer hvor kostnadene overstiger dette beløpet, må dokumentere dette overfor kommunen når det søkes om utbedring/etablering av avløpsanlegg istedenfor tilknytning. I denne dokumentasjonen kan det medregnes de totale kostnadene til etablering av avløpsanlegget slik som prosjektering, innkjøp og anleggskostnader. Tilknytningsgebyr, saksbehandlingsgebyr og ekstrakostnader for evt. vannledning og bredbåndskabel etc. skal ikke medregnes.

Ut over dette skal det være valgfritt om man vil tilknytte seg til det offentlige eller finne andre private godkjente løsninger. Hvis det er mulig for flere naboer å tilknytte seg med felles ledning, kan det vurderes andre kostnadsgrenser. Kommunen kan her bruke skjønn. Plikten for tilkobling til det offentlige avløpsnettet gjelder imidlertid normalt ikke om man har et godkjent privat avløpsanlegg uten synlige feil eller mangler og som ikke er eldre enn 20 år. Det åpnes likevel for at kommunen kan bruke skjønn.

Det kan gis utsettelse på inntil tre år for ferdigstilling av tilknytning eller oppgradering av avløpsanlegg. Utsettelse gis av forurensningsmyndighet etter en samlet vurdering av alder på anlegg, grad av forurensning og belastning. Eiers økonomi kan også i enkelte tilfeller vektlegges.

6 Kommunens strategi for opprydding

Utslipp fra private avløpsanlegg i spredt bebyggelse tilfører vassdragene fosfor med høy biotilgjengelighet og har høyt innhold av bakterier. For å nå målet om at alt utslippsvann fra private avløpsanlegg skal gjennomgå tilfredsstillende rensing før utslipp, vil det være nødvendig å gjennomføre oppgradering av private avløpsanlegg, alternativt tilknytning til kommunalt ledningsnett. Dette er en prioritert oppgave i kommunens Hovedplan for avløp- og vannmiljø 2008-2020 i tillegg til at det er et av tiltakene i vannforvaltningsplanen til vannområdet Glomma. Det skilles mellom eiendommer som ligger i randsonen til eksisterende offentlig va-nett og eiendommer i spredt bebyggelse som det ikke er aktuelt å tilknytte i nær fremtid.

6.1 Tiltak i randsoner

Eiendommer med godkjente utslippstillatelser og som tilfredsstiller dagens renskrav iht. lokal forskrift, skal normalt ikke pålegges tilkobling til kommunal avløpsledning før 20 år etter ferdigstillelsesdato av det private avløpsanlegget, jfr. pkt. 5.2.1. avsnitt 3. Etter nevnte frist kan kommunen kreve at eiendommen tilknyttes offentlig ledningsnett der dette er etablert i nærheten. I de tilfeller hvor kommunen planlegger fremførelse av offentlig avløpsnett til hus/husklynge, skal eiere av berørte eiendommer varsles om at pålegg om tilknytning vil bli gitt etter ferdigstillelse eller under fremføring av offentlig avløpsledning.

6.2 Tiltak i spredt bebyggelse

Det er eier av privat avløpsanlegg som selv er ansvarlig for at anlegget fungerer iht. lover og regler. Det er også han som er ansvarlig for vedlikehold og evt. nødvendige oppgraderinger. Kommunen er forurensningsmyndighet for avløpsanlegg under 50 pe og skal føre tilsyn og om nødvendig kreve utbedring av slike anlegg. Rapportene fra kartleggingen utført i 2010, i tillegg til kommunens kunnskap ellers om de enkelte avløpsanleggenes tilstand, vil danne grunnlag for oppryddingsarbeidet. Kommunen er delt inn i 8 delnedbørsfelt med totalt 11 tiltaksområder. Det er utarbeidet en egen rapport for hvert delnedbørsområde og tiltaksområde. Oppryddingsarbeidet vil foregå områdevis slik at mulighet for samarbeid legges til rette. Det er utarbeidet en prioriteringsliste over områdevis tiltak.

Kommunen vil oppheve utslippstillatelsen til alle eiendommer med avløpsanlegg som er eldre enn 30 år. Utslippene vil likevel være lovlige inntil pålegg om utbedring er gitt og fristen for utbedringen er nådd. Eier av disse anleggene må søke kommunen om ny utslippstillatelse. I de tilfeller hvor eksisterende avløpsanlegg ikke holder mål, må eier oppgradere sitt anlegg. Eiendommer med godkjent utslippstillatelse hvor avløpsanlegget er yngre enn 30 år, men har feil eller mangler, kan få pålegg om utbedring.

Ved behandling av ny utslippssøknad hvor eiendommen ligger i et område hvor det planlegges utbygging av offentlig/privat avløpsledning innen rimelig tid, skal utslippssøknaden behandles i henhold til lokal forskrift, § 8 siste avsnitt. Det kan i slike tilfeller være grunnlag for utsettelse av kravet om utbedring av avløpsanlegget frem til kommunale/private avløpsledninger er etablert og da kreve tilknytning isteden.

6.3 Valg av renseløsning

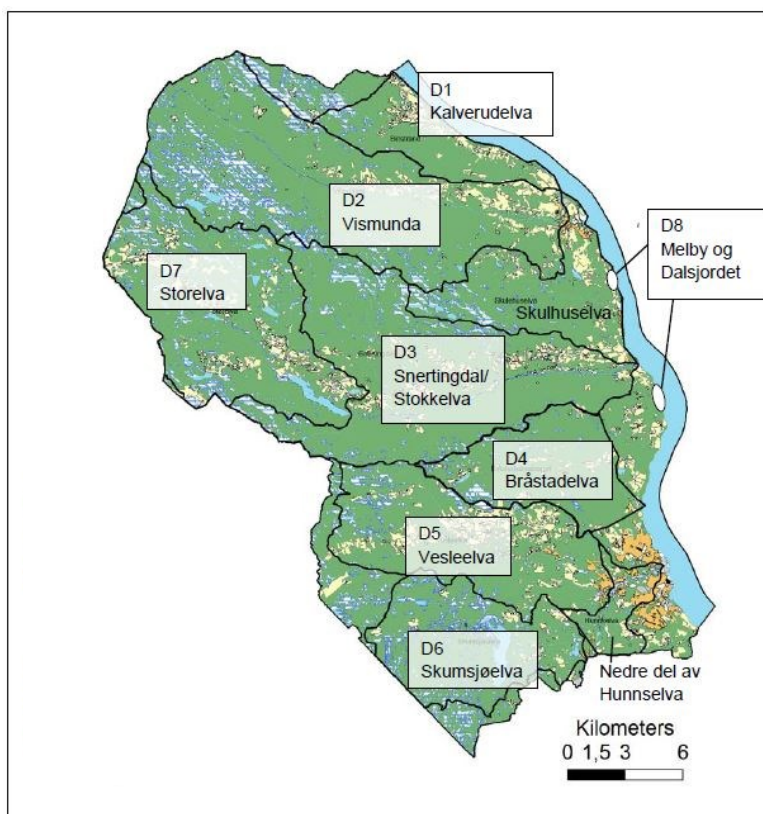
Det finnes flere ulike løsninger for rensing av sanitært avløpsvann. For godkjenning av renseløsning skal utslippskrav iht. forurensningsforskriften med tilhørende lokal forskrift og retningslinjer oppfylles. Godkjente renseløsninger er beskrevet i «Retningslinjer for mindre avløpsanlegg i Gjøvik kommune».

7 Fremdrift

Det skal i regelen gå maks 2 år fra eier mottar pålegg eller inngår frivillig avtale om nye krav til sitt avløpsanlegg og til søknad om ferdigattest på godkjent avløpsanlegg foreligger. Ved forhåndsvarsel om pålegg om utbedring av avløpsanlegg skal fristen for ferdigstillelse ikke være kortere enn 18 måneder.

7.1 Fremdriftsplan

Det utarbeides en plan for hver enkelt delnedbørsområde/tiltaksområde. Rapportene fra kartleggingen i 2010 vil være med å danne grunnlaget i forhold til prioriteringer. Fremdriftsplan blir laget som et arbeidsverktøy og vil kunne endres under veis hvis det erfarer at justeringer er nødvendig. Utbedring for hele kommunen vil gå over flere år og det vil bli prioritert de anleggene som er av dårligst kvalitet i de mest sårbare områdene først. I tillegg er det i rapportene listet opp de eiendommer som det er naturlig at vil bli krevd tilknyttet kommunalt ledningsnett. Disse tilknytningene vil få en høy prioritering. VAR seksjonen ønsker en stram fremdriftsplan, men fremdriften må likevel tilpasses kapasiteten i markedet både mht. prosjekterende og utførende for å sikre både bra kvalitet og et fornuftig prisnivå. Erfaring fra andre sammenlignbare kommuner er at det er realistisk å få oppgradert et sted mellom 60 - 150 avløpsanlegg pr. år.

Figur 1. Inndeling av kommunen i delnedbørsfelt.

Spredt bebyggelse - fremdriftsplan utbedring/oppgradering																	
	2010 - 2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
Kartlegging og etterbehandling	█																
Lokal forskrift og retningslinjer	█																
Informasjon - orientering		█															
Forhåndsvarslar			█														
Pålegg			█														
Gjennomføring			█														
Kontroll/etterarbeide				█													

Tabell 1. Foreløpig fremdriftsplan for opprydding i spredte avløpsanlegg.

Informasjon og tilknytning av enkelthus til offentlig va-nett															
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
Skumsjøvassdraget (9)	█														
Hunnselva (20)		█													
Vesleelva (14)			█												
Stokkelva (32)				█											
Vismunda og Kalverudelva (17)					█										
Bråstadelva + småfelter (15)						█									

Tabell 2. Foreløpig fremdriftsplan for tilknytning til eksisterende offentlig nett.

8 Informasjon til kommunens abonnenter

For de som må gjøre tiltak på sine private avløpsanlegg for at de skal tilfredsstillere dagens renskrav kan dette medføre store investeringer. Kommunen vil derfor i forkant gi informasjon om hvorfor tiltak i spredt bebyggelse må igangsettes. Informasjonskilder kan være lokalpressen, arrangerte møter i lokalmiljøene, utsendelse av informasjonsmateriell, etc. Alle berørte som må gjøre tiltak på sitt private avløpsanlegg vil som minimum bli varslet i brevform. Informasjonen som vil bli gitt vil fokusere på hvorfor det er nødvendig med tiltak og hva som må gjøres. Utfordringene i vassdrag bør beskrives, og det bør forklares hvorfor det er nødvendig å redusere utslippene fra avløpsanleggene til vassdrag. Det blir også viktig å informere om hvilke andre tiltak som blir gjort for å redusere utslipp fra andre kilder i kommunen.

Det vil i tillegg bli gitt informasjon om fordelene med et nytt godkjent avløpsanlegg i forhold til verdien på eiendommen.

9 Kompetanse

9.1 Kompetanse hos prosjekterende, utførende og servicepersonell

I § 8 i kommunens vedtatte «Forskrift om utslipp fra mindre avløpsanlegg i Gjøvik kommune» er det beskrevet krav til både prosjekterende og utførende.

9.2 Kompetanse hos anleggseier

Eier av privat avløpsanlegg er ansvarlig for at anlegget driftes og vedlikeholdes slik at alle krav følges.

10 Henvisninger

10.1 Plan- og bygningsloven kapittel 27. Tilknytning til infrastruktur.

10.1.1 §27-1 Vannforsyning

Bygning må ikke føres opp eller tas i bruk til opphold for mennesker eller dyr med mindre det er forsvarlig adgang til hygienisk betryggende og tilstrekkelig drikkevann, samt slokkevann. Det samme gjelder opprettelse eller endring av eiendom for slik bebyggelse. Rettighet til å føre vannledning over annens grunn, alternativt til å knytte seg til felles ledningsnett, skal være sikret ved tinglyst dokument eller på annen måte som kommunen godtar som tilfredsstillende.

Når offentlig vannledning går over eiendommen eller i veg som støter til den, eller over nærliggende areal, skal bygning som ligger på eiendommen knyttes til vannledningen. Vil dette etter kommunens skjønn være forbundet med uforholdsmessig stor kostnad, eller særlige hensyn tilsier det, kan kommunen godkjenne en annen ordning.

Kommunen kan i andre tilfeller enn nevnt i andre ledd, kreve at bygningen skal knyttes til offentlig vannledning når særlige hensyn tilsier det.

Reglene i andre og tredje ledd gjelder også for eksisterende byggverk.

10.1.2 §27-2 Avløp

Før opprettelse eller endring av eiendom til bebyggelse eller oppføring av bygning blir godkjent, skal bortledning av avløpsvann være sikret i samsvar med forurensningsloven. Rettighet til å føre avløpsledning over annens grunn, alternativt til å knytte seg til felles ledningsnett, skal være sikret ved tinglyst dokument eller på annen måte som kommunen godtar som tilfredsstillende.

Når offentlig avløpsledning går over eiendommen eller i veg som støter til den, eller over nærliggende areal, skal bygning som ligger på eiendommen, knyttes til avløpsledningen. Vil dette etter kommunenes skjønn være forbundet med uforholdsmessig stor kostnad eller særlige hensyn tilsier det, kan kommunen godkjenne en annen ordning.

Kommunen kan i andre tilfeller enn nevnt i andre ledd, kreve at bygningen skal knyttes til avløpsledning når særlige hensyn tilsier det.

Reglene i andre og tredje ledd gjelder også for eksisterende byggverk.

Før oppføring av bygning blir satt i gang, skal avledning av grunn- og overvann være sikret. Tilsvarende gjelder ved vedlikehold av drenering for eksisterende byggverk.

10.1.3 §27-3 Tilknytning til eksisterende private anlegg

Plan- og bygningsmyndigheten kan tillate tilknytning til private vann- og avløpsanlegg. Eieren av anlegget kan i så fall kreve at den som blir tilknyttet anlegget foretar eller betaler de utvidelser og forandringer av anlegg som tilknytningen gjør nødvendig, eller at det blir stilt sikkerhet for dette. Eieren kan i tillegg kreve refusjon for de opprinnelige anleggsutgiftene og senere oppgraderinger. Kostnadene og refusjonen fastsettes ved skjønn. Utgiftene til skjønnnet bæres av den som blir tilknyttet anlegget.

10.2 Forurensningsloven

10.2.1 §7 (plikt til å unngå forurensning)

Ingen må ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning uten at det er lovlig etter §§ 8 eller 9, eller tillatt etter vedtak i medhold av § 11.

Når det er fare for forurensning i strid med loven, eller vedtak i medhold av loven skal den ansvarlige for forurensning sørge for tiltak for å hindre at den inntreffer. Har forurensningen inntrådt skal han sørge for tiltak for å stanse, fjerne eller begrense virkningen av den. Den ansvarlige plikter også å treffe tiltak for å avbøte skader og ulemper som følge av forurensningen eller av tiltakene for å motvirke den. Plikten etter dette ledd gjelder tiltak som står i et rimelig forhold til de skader og ulemper som skal unngås.

Bestemmelsen i annet ledd gjelder også forurensning som er tillatt etter § 11 dersom det er åpenbart at vedtaket kan omgjøres etter § 18 første ledd nummer 1 eller 2. Tilsvarende gjelder dersom det av samme grunner er åpenbart at det etter § 9 tredje ledd kan gjøres unntak fra forskrift som tillater forurensning.

Forurensningsmyndigheten kan pålegge den ansvarlige å treffe tiltak etter annet ledd første til tredje punktum innen en nærmere angitt frist.

10.2.2 §18 (endring og omgjøring av tillatelse)

Forurensningsmyndigheten kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelse etter loven her eller etter forskrift i medhold av loven, eller sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake dersom

1. det viser seg at skaden eller ulempen ved forurensningen blir vesentlig større eller annerledes enn ventet da tillatelse ble gitt,
2. skaden eller ulempen kan reduseres uten urimelig kostnad for forurenseren,
3. ny teknologi gjør det mulig å minske forurensningene i vesentlig grad,
4. vilkårene i tillatelsen er unødvendige for å motvirke forurensninger,
5. de fordeler forurenseren eller andre får av at vilkår blir lempet på eller opphevet, er vesentlig større enn de skader eller ulemper det vil føre til for miljøet, eller
6. det forøvrig følger av ellers gjeldende omgjøringsregler.

Tillatelse gitt i medhold av § 11 annet ledd tilbakekalles eller endres dersom kvoteplikten etter klimavoteloven § 4 opphører.

Tillatelse kan i alle tilfeller tilbakekalles eller endres når det har gått 10 år etter at den ble gitt.

Ved avgjørelser etter første og tredje ledd skal det tas hensyn til kostnadene en endring eller omgjøring vil påføre forurenseren og de fordeler og ulemper endring eller omgjøring for øvrig vil medføre.

10.2.3 §23 (rett og plikt til tilknytning til eksisterende avløpsanlegg)

Forurensningsmyndigheten kan bestemme at avløpsvann kan ledes inn i en annens avløpsanlegg.

Om plikt til tilknytning til eksisterende avløpsledning gjelder reglene i plan- og bygningsloven. Vedtak etter plan- og bygningsloven kan likevel treffes av forurensningsmyndigheten.

Skjer tilknytning til kommunal avløpsledning, betales tilknytningsavgift etter lov 16. mars 2012 nr. 12 om kommunale vass- og avløpsanlegg. Skjer tilknytning til privat avløpsanlegg, kan eieren av anlegget kreve at vedkommende foretar eller betaler de utvidelser og forandringer av avløpsanlegget som tilknytningen gjør nødvendig, eller at det blir stilt sikkerhet for dette. Eieren kan også kreve refusjon for anleggsutgiftene i samsvar med plan- og bygningsloven. Kostnadene ved underskjønnet skal bæres av den som blir tilknyttet anlegget.

10.3 Forurensningsforskriften kapittel 12

10.3.1 §12-1 Virkeområde for kapittel 12

Kapittel 12 gjelder for utslipp av sanitært avløpsvann fra bolighus, hytter, turistbedrifter og lignende virksomhet med utslipp mindre enn 50 pe. For virksomhet som kun slipper ut gråvann, gjelder dette kapittel bare dersom det er innlagt vann.

10.3.2 §12-2 Forurensningsmyndighet

Kommunen er forurensningsmyndighet etter dette kapittel og fører tilsyn med at bestemmelsene og vedtak fattet i medhold av dette kapittel følges.

10.4 Lokal forskrift

10.4.1

Forskrift om utslipp fra mindre avløpsanlegg i Gjøvik kommune, vedtatt av kommunestyret 18.06.2015.

10.4.2

Retningslinjer for mindre avløpsanlegg i Gjøvik kommune, vedtatt av kommunestyret 18.06.2015.